

Motion till riksdagen 2009/10:Ju9

**av Thomas Bodström m.fl. (s, v, mp)
med anledning av prop. 2009/10:105**

Barn under 15 år som misstänks för brott

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår regeringens förslag om att ge polisen möjlighet att ta drogtester tvångsvis på barn under 15 år.

Motivering

Vi rödgröna står för en politik som agerar kraftfullt mot brottsligheten och brottslighetens orsaker. Vi menar att varje människa har ett tydligt personligt ansvar för sina handlingar. När brott begås är det viktigt att samhället reagerar snabbt och att det finns tydlighet i samhällets reaktioner. Men reaktionerna mot brott måste vara kloka och sträva efter att leda till minskad framtida brottslighet, i synnerhet när det gäller ungdomar som begår brott.

Det mest effektiva sättet att bekämpa brottslighet är att se till att den aldrig inträffar. Ett framgångsrikt brottsförebyggande arbete förutsätter insatser på samtliga nivåer i samhället. Det handlar såväl om individens ansvar som om det lokala samhället, organisations- och näringslivet och den nationella politiken.

Arbetslöshet, fattigdom, missbruk och brister i integration är en grogrund för kriminalitet. En stor del av brottsligheten i dag har sin början i sådana förhållanden. Det gäller inte minst ungdomar som kommer snett i tidig ålder och som hamnar i kriminalitet. Människor från dessa förhållanden är även oftare själva utsatta för övergrepp och brottslighet. Ökade ekonomiska och sociala klyftor mellan människor leder till ökad kriminalitet. Den solidariska välfärdsmodell vi rödgröna förespråkar är därför ett effektivt sätt att förebygga att kriminalitet uppstår.

Tillgången till jobb, utbildning, bra boende och trygghet i livets olika skeden kan utgöra skillnaden mellan att hamna i utanförskap, frustration och kriminalitet eller att få möjlighet att vara en medborgare som kan delta aktivt

Fel! Okänt namn på

i det goda samhället. Detta synsätt är den största skillnaden mellan oss och den moderatstyrda regeringen. Regeringen avstår från att se till brottens orsaker, det förebyggande arbetet saknas i viktiga delar och man för en politik som leder till ökade klyftor. Exempelvis inrättade den förra regeringen Mobilisering mot narkotika (MOB). Myndigheten hade som uppgift att initiera och samordna insatser på nationell nivå mot narkotika, och arbetet var mycket framgångsrikt. Ett av de första initiativen den borgerliga regeringen tog var att ta bort denna satsning. Ett annat projekt som nu lagts ned av den borgerliga regeringen är Motverka våld och gäng (MVG). Projektet har haft som syfte att minska återfallen i brott, att öka delaktigheten och fördjupa samarbetet mellan alla som ska utgöra ett nätverk runt ungdomarna. Resultatet har varit mycket lyckat. Sju av tio har slutat med brott.

Regeringen presenterar nu en proposition som innebär en rad förändringar för hur unga lagöverträdare, barn under 15 år, ska hanteras. Det handlar framför allt om att brott begångna av barn under 15 år ska utredas i större utsträckning. Polisen får härvidlag större befogenheter, såsom möjlighet att i ökad utsträckning använda tvångsmedel. Polisen behöver inte heller kontakta socialtjänsten i samma utsträckning som tidigare för att initiera åtgärder.

Det är viktigt att åtgärder mot kriminella beteenden kan initieras tidigt. Huvudregeln måste vara att det är vårdnadshavarnas ansvar att se till att deras barn får den fostran, kärlek och stöttning som krävs för att de ska utvecklas och ta ett allt större ansvar. Om vårdnadshavarna behöver hjälp i detta ska de kunna få stöttning och hjälp från socialtjänsten. I vissa fall kan det dock vara nödvändigt att även andra myndigheter kopplas in, som polisen. För barn under 15 år ska syftet med polisens initierande inte vara annat än tidigare, dvs. att ge barnet ökade möjligheter till stöd och hjälp. Trots att det nu läggs större fokus på polisens brottsutredande uppdrag än tidigare ser vi det ändå som positivt att polisen i större utsträckning, vid relativt allvarliga brott, kan ta initiativ till att utreda brott begångna av barn under 15 år. Det är emellertid viktigt att reformen följs upp.

Regeringen inför även en möjlighet för polisen att tvångsvis drogtesta ungdomar. Att bekämpa droger är kanske en av de allra viktigaste åtgärderna för att förhindra utslagning och kriminalitet. Därför är det viktigt med tidigt upptäckande och tidiga insatser mot unga som missbrukar. Samtidigt är det mycket viktigt på vilket sätt vuxna tar sig an drogproblematiken hos barn. Att bygga förtroende är oerhört viktigt. Därför arbetar ledande experter, som exempelvis Maria Ungdom i Stockholm, i dag med att ta drogtester på barn under medverkan av vårdnadshavarna och socialtjänsten. Föräldrars medverkan är ofta en nyckelfaktor. Droganvändning är ofta bara en del av en större problematik för dessa barn. Det är nästan alltid nödvändigt att analysera barnens hela situation och stötta dem inom ett flertal områden. Tyvärr väljer regeringen i sitt förslag att lägga alltför stort fokus på polisens möjligheter att ta drogtester tvångsvis. Sådana drogtester på barn riskerar att leda helt fel. I stället för att uppmärksamma och lösa problem riskerar tvångsvisa drogtester att dölja problemen och förlänga tiden till nödvändiga insatser. Flera substanser ger inte utslag i drogtester. Unga som använder sig av droger är inte heller sällan förslagna vad gäller olika strategier för att dölja droganvändandet. Ger

Fel! Okänt namn på

inte drogtestet något utslag kan både föräldrar och socialtjänst invaggas i en falsk säkerhet som kan få allvarliga konsekvenser för den unge eftersom det då finns risk för ännu senare upptäckter och för att man missar de bakomliggande problemen, t.ex. psykisk ohälsa. Det finns även risk för att polisen kommer att överutnyttja möjligheterna att ta drogtester när den inte behöver ha kontakt med vårdnadshavare eller socialtjänst. Ett sådant överutnyttjande riskerar i sin tur att minska ungas förtroende för vuxenvärlden och därmed deras vilja att både söka och ta emot hjälp.

Om regeringen trots starka skäl mot tvångsvis drogtestning ändå menar att sådan ska införas, borde man kunna visa starka skäl för detta. Några sådana skäl hittar vi inte i propositionen. Vi menar därför liksom flera tunga remissinstanser och Lagrådet att tvångsvisa drogtester på det sätt regeringen föreslår är fel väg att gå. Riksdagen bör därför avslå polisens möjligheter att ta drogtester tvångsvis på barn under 15 år.

Stockholm den 30 mars 2010

Thomas Bodström (s)

Margareta Persson (s)

Karl Gustav Abramsson (s)

Christer Adelsbo (s)

Alice Åström (v)

Lena Olsson (v)

Elisebeht Markström (s)

Kerstin Haglö (s)

Maryam Yazdanfar (s)

Mehmet Kaplan (mp)